

τοῦ ἡμετέρου καλλιτέχνου ὁ ἐν Κερκύρα διαμένων τῷ 1822 μελιταῖος γλύπτης Dimech ἐξεργάσθη τὸ ἐκ τύφου ἀγάλμα τῆς Βρεττανίας, φέρον ἀφ' ἐνὸς λέοντα καὶ ἀφ' ἐτέρου δόρυ καὶ ἀκροστύλιον. Γό ἔργον τοῦτο μεταφέρθη εἰς Μελέτην. Ἐπιλοτέχνησεν ἐκ μαρμάρου τῆς Κερκύρας τὴν προτομὴν τοῦ Πλάτωνος καὶ ἐκ μαρμάρου τῆς Κερκύρας τὴν προτομὴν τοῦ Γυλφοῦ φέροντος χλαμύδα· ἡ προτομὴ αὕτη σώζεται ἐν τῇ δημοσίᾳ Βιβλιοθήκῃ τῆς Κερκύρας. Ἐκ μαρμάρου κατέλιπε καὶ ἔργα ἀποπνέοντα ἐλληνικὴν χάριν, τὴν «ἐν ἄγραϊς ἀσμενίζουσιν Ἀρτέμιδα» τὴν «Ἡρώ» ἐν ἀδρυμνίᾳ περιμένουσιν ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου τὸν Λεάνδρον καὶ τὸν «Ἀγαμέμνονα». Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον εἶχεν ἀρτίσει ὁ Πιέρης καὶ ἐτελείωσεν ὁ Προσαλέντης. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Προσαλέντη τινὰ ἀγορασθῆντα ὑπὸ Ἀγγλῶν σώζονται εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Lansdown. Τὸ 1819 ἐδημοσιεύθη τὸ Σύνταγμα καὶ πολλαπλῶς ἐωρτάσθη τὸ γεγονός τοῦτο καθ' ἅπασαν τὴν Ἑπτάνησον. Πρὸς τιμὴν δὲ τοῦ Μαΐτλανδ, τῆς ψυχῆς τοῦ Συντάγματος, συνεισέφερον πολλοὶ χρηματικὰ ποσὰ πρὸς ἀνέγερσιν μνημείων. Ἐν Κερκύρᾳ κατεσκευάσθη δεξιαμενὴ φέρουσα ἐπιγραφὴν κολακευτικὴν. Τὸ γεγονός διαιωνίσθη καὶ διὰ καλλιτεχνιμάτων τοῦ καλλιτέχνου Προσαλέντη, ὅστις τρεῖς προτομὰς ἐξέπνῃσεν ἐξ ὀρειχάλκου διὰ τὴν αἰθουσαν τῆς Γερουσίας καὶ διὰ τὰς πλατείας Ἰθάκης καὶ Ζακύνθου 1). Ἐν τῇ πλατείᾳ Κεφαλληνίας ἰδρύθη ἀνδριὰς τοῦ Μαΐτλανδ τεχνουργηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου Προσαλέντη. Ὅτε τῷ 1831 τῇ προνοίᾳ τοῦ ἀρμοστοῦ Ἀδάμ διωκετεύθησαν τὰ ὕδατα ἐν τῇ πόλει τῆς Κερκύρας ἐκ τῆς κώμης Μπενίτζης, εὐγνωμοσύνης ἕνεκα, πρὸ τῶν Ἀνακτόρων κατεσκευάσθη δεξιαμενὴ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ὑφύεται ἐξ ὀρειχάλκου ἀνδριὰς τοῦ Ἀδάμ. ἐκπονηθεὶς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου καλλιτέχνου.

Ἐν τῇ ζωγραφικῇ κατέγιεν ὀλιγώτεροι τῆς γλυπτικῆς. Ἐπιλοτέχνησε ἔργα τινὰ φαντασίας καὶ προσωπογραφίας ἐπιτυχεῖς σωζομένας εἰς Κέρκυραν.

Αὐτὰ ἐν συνόψει εἶνε τὰ πρῶτα τῆς γλυπτικῆς ἔργα, ἅτινα ἐγένοντο ἐν τῇ Νεωτέρᾳ Ἑλλάδι. Ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Προσαλέντη ἀναφέρονται ἕνα, διαπρεφέντα ὡς γλύπτην, τὸν Ἰωάννην Βαπτιστὴν Καλοσγούρου, ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ὁποίου διακρίνονται προτομαὶ ἐκ μαρμάρου, ἐν αἷς ἡ τῆς Κερκυραίας ευεργέτιδος κομῆσεως Ἑλένης Ἀρμένη Μοτζενίγου σωζομένη ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ Κερκύρας, ἡ τοῦ Γυλφοῦ ὁμοιάζουσα

πολὺ πρὸς τὴν ποιηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Προσαλέντη καὶ σωζομένην σήμερον εἰς Ἀθήνας. Διηγούντι μάλιστα τὸ ἐξῆς τέχνημα. Ὅτε ἐπρόκειτο νὰ στείλωσιν εἰς Ἀθήνας τὴν προτομὴν τοῦ Γυλφοῦ, τὴν ἐκπονηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Καλοσγούρου, τὴν ἐθεσαν ἐπὶ στυλοβάτῳ τοῦ Προσαλέντη καὶ τὴν τοῦ Προσαλέντη ἐθεσαν ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου τοῦ Καλοσγούρου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο διὰ νὰ μὴ μείνῃ εἰς τὴν Κέρκυραν τὸ ἔργον τοῦ Προσαλέντη. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ στυλοβάται ἔχουν ἐπιγραφάς· ἡ τοῦ στυλοβάτου τοῦ Καλοσγούρου συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Φιλητᾶ. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι, ὡς ἔχουσι σήμερον τὰ πράγματα, ἡ ἐν Ἀθήναις φαίνεται ὅτι εἶνε ἔργον τοῦ Προσαλέντη καὶ ἡ ἐν Κερκύρᾳ τοῦ Καλοσγούρου. Ὁ Καλοσγούρος ἐφιλοπόνθησε καὶ ἄλλας δύο καλὰς προτομὰς, τὴν τοῦ Καποδιστρίου καὶ τὴν τοῦ Περικλέους. Τὰ τέσσαρα χάλκινα ἀνάγλυφα, ἅτινα εὐρίσκονται εἰς τὸν ἐν τῇ πλατείᾳ Κερκύρας ὀβελίσκον πρὸς τιμὴν τοῦ ἀρμοστοῦ Δούγλας εἶνε ἔργα τοῦ Καλοσγούρου. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἡ χαραχθεῖσα εἰς τὸ ἐν πλευρὸν συνιέθη ὑπὸ τοῦ Φιλητᾶ. Ὁ Καλοσγούρος καὶ εἰς τὴν ζωγραφικὴν κατέγιεν καὶ εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ



ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΕΝ Τῷ ΘΕΑΤΡῳ



ἮΝ εἶχεν ἰδῆ διὰ πρῶτην φορὰν παρὰ τὸ φέρετρον νεκρωτάτης ἐξαδέλφης τῆς. Τὰ ὀκρά τῆς ἐπιπτον ἀδρά, θερμώτατα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς νεκρᾶς, ἐπὶ τῆς λευκῆς καὶ ἀπλευρῆς

νῆς ἐκατέρωθεν τοῦ προσώπου ξανθῆς κόμης. Ὁ πόνος τῆς, ὁ λυγμός, ἡ εἰλικρίνεια ἐκείνη τῶν ὀκρῶν, εἶχον ἐλκύσῃ τὴν περιέργειάν του· δὲν τὸν ἐσπάρσσε, τὸν ἐβέλγε τὸ ὀκρὸν ἐκεῖνο· δι' αὐτὸν ἦτο ἀληθὴς παρηγορία ὁ παρθενικὸς ἐκεῖνος καὶ βωδὸς θρήνος.

Ἐκτοτε σπανίως τὴν ἔβλεπε· κάθε δύο μῆνας εἰς τὸν περίπατον—πάντοτε ἐξοχικόν—μὲ ἡμιπνέθιμον φέρεμα, μὲ ἀνεμῶντες συχνὰ εἰς τὰς χεῖρας, μὲ ἐν ἐλαφρὸν μειδίαμα, μὲ τὸ ζωηρὸν ἐρυθρὸν χρῶμα ὅπερ προσέδιδε ἡ μακρὰ πεζοπορία καὶ ἡ ψυχρὰ ἀτμόσφαιρα. Καὶ ὁμοῦς ὁσάκις τὴν ἐβλεπεν, εἰς τὸ βάθος τῶν ὀφθαλμῶν ἐνόμιζεν ὅτι ἀντίκρυζε τὴν ἀρχὴν ὁδύνης. Οἱ ὁ-

1) Εἰς τὸν στυλοβάτην τῆς προτομῆς τοῦ Μαΐτλανδ ἐν Ζακύνθῳ ὑπάρχει ὠραῖον ἀνάγλυφον, ὅπερ δὲν εἶνε ἔργον Προσαλέντη, ἀλλὰ τοῦ μεγάλου Δανοῦ καλλιτέχνου Θορβάλδσεν. Περὶ τοῦ ἀναγλύφου τούτου θὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ» ἄρθρον μετ' εἰκόνας.



ΘΑΛΕΙΑ ΦΛΩΡΑ.

Ἡ κιθαρῳδός.



Θ. ΦΛΩΡΑ. Προσωπογραφία Ε. Τ. (Ανθρακογραφία)



Θ. ΦΛΩΡΑ. Προσωπογραφία Μ. Ρ. (Κρητιδογραφία)
Φωτογραφία Σ. Κοκκόλη

φθαλμοί της είχαν παράδοξον έκφρασιν. Ἐφάνοντο αἰωνίως παραπενούμενοι, ὀλίγον ἐξωθηκότες, ὡς νὰ εἶχον τώρα μόλις ἀναπαυθῇ ἐκ μακρῆς ῥοῆς δακρύων.

Ὁ βιωτικὸς ἀγὼν εἶχε παραμερίσῃ τὴν μορφήν της ἀπὸ τὸν νοῦν του καὶ τίς εἶδε πόσος θὰ παρήρχετο χρόνος, ἂν πανήγυρις θεατρικὴ δὲν ἔσμιγεν ἀνεπιγνώστως τοὺς ὀρθολομύς των. Ἀντίκρυσαν ἀλλήλους καὶ ἐν τῇ λάμψει πέραξ ἦν ἐσκόρπιζεν ὁ πλοῦτος τῶν ἀμφιέσεων, ἐνῶ τόσαι ἄλλαι ὀφθαλμοβολαὶ ἠδύναντο νὰ ἀπασχολήσωσι καὶ αὐτὸν καὶ ἐκείνην—πρὸ παντὸς ἐκείνην—ἐν τούτοις δὲν τὸν διέλαθον οἱ ὀφθαλμοί της οἵτινες ἐπανεῖδον ἓνα θαυμαστὴν των, ὅπως οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκείνου ἐπανεῦρον ἐν ἰδανικὸν περιπαθοῦς θλίψεως.

Τόνοι ἁσμάτων θαυμασιῶν συνοδευόμενοι ὑπὸ γλυκυτάτης ἀνακρούσεως κλειδοκυμβάλου ἵπταντο καὶ ἀπετέλουν ἑξοχὸν ἁρμονίαν. Ἐρριπτον τὴν ψυχὴν ἥρεμα εἰς ἔκστασιν, ἐδημιουργοῦν τὰ ἡδύτερα τῶν βαυκαλημάτων. Ἐν τῇ παρελάσει ἐκείνη μορφῶν καὶ ἤχων, ἐν στιγμῇ νάρκης, στρέφει καὶ ἀντικρύζει καὶ πάλιν χωρὶς νὰ θέλῃ τὰ παράξενα μάτια, ἅτινα περιέλειον εὐγένειαν ψυχῆς ἀλλὰ καὶ ἐν μυστικόν, ἄβρὸν παράπονον, μάτια οὔτε ἀκτινοβολία, οὔτε εὐστροφα, οὔτε προκλητικά, ἀλλ' ἥρεμα, ἱκετευτικά, μᾶλλον νυστακτικά, παιδικὰ μάτια σῶζοντα ἀκτῖνα φωτὸς ὅχι γήινου, εἶδος λυκόφωτος ἀνεσπέρου, φωτὸς τὸ ὁποῖον ἐκπορεύεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς ἓν δάκρυ. Ὡ, εἶχε πολὺν καιρὸν νὰ ἰδῇ τὰ μάτια ἐκεῖνα! Ἡ ἀηδία τῆς καθημέραν πραγματικότητος, ὁ κόρος, τῷ εἶχον ἐνσταλάξει τὴν ὄρεξιν, τὸν πόθον νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν ψυχὴν του εἰς τοιαύτην τοιοῦτων ὀφθαλμῶν μαρμαρυγὴν. Τὸ ἄσμα ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἔλγης σιγανὰ εἰς μόλις ἀκουόμενον λαρυγγισμόν καὶ βεβαίως ἐκεῖνα τὰ μάτια θὰ ἀντίκρυσεν αἴφνης ἢ αἰοδὸς καὶ ἠρύσθη τοιαύτην βαθεῖαν περιπάθειαν, τοιαύτην γλυκύτητα, τοιοῦτον πόνον εὐγενῆ.

Ἀπλήστως ἐξηκολούθει νὰ βυθίζῃ τὸ βλέμμα του ἀκέρεστον, διερευνητικόν, ὡς νὰ μετείχε τοῦ πόνου καὶ αὐτός, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνους. Τὴν φλόγα, ἣτις ἐγεννᾶτο λεληθότως εἰς τὰ στήθη του, ἔπειτα ἀπὸ τὸς καιρὸν, ἐξήτει νὰ τὴν σβύσῃ εἰς τὰ ὕγρα ἐκεῖνα ψυχικὰ κάτοπτρα, ἀλλ' ἡ φλόξ ἐξ ἐναντίας ἠΰζανε, δονοῦσα τὰ στήθη του, ἐξάπτουσα τὴν φαντασίαν του, φλέγουσα τὸ μέτωπόν του. Βίαιον αἶσθημα ἐγεννᾶτο ἀνεπιισθότως—δρόσος εἰς τὴν αὐχμηρὰν ψυχὴν του—καὶ ἐνῶ ἔμενε ἀτενίζων αὐτήν, τὰ μάτια της εἶχον πάντοτε ἐντετυπωμένον τὸν ἀδιόρατον ἐκείνον πόνον, τὸ ἄδηλον, τὴν ὥσπερ ἄλλου κόσμου φανταστικὴν ἀνταύγειαν καὶ τότε μεταξὺ τόνων μουσικῆς καὶ ἐνὸς ἀφώνου θμνου καλосύνης τὸν ὁποῖον ἐτόνιζον οἱ ὀφθαλμοὶ της, ἐνόμισε ὅτι τοὺς εἶδε δακρύοντας, θρηνώδεις,

ἀπέλπιδας, ὥστε κατόπιν ἀποτυχίας ἔρωτος, μελοχολικοὺς ὡς ἡ Μοῦσα νὰ εἶχεν ἐξαποστείλῃ κατ' αὐτῆς κεραυνούς καὶ διωγμούς καὶ θυέλλας καὶ τότε εἰς τὴν χαρμόσουν ἐκείνην πανήγυριν τῶν ἤχων ἐνόμισεν, ὅτι εἶχε πρὸ αὐτοῦ τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο λευκὸν φέρετρον, τὸ ὁποῖον τώρα οἱ σκώληκες θὰ ἔχουν ρυπάνῃ καὶ ἡ ὕγρασία θὰ ἔχῃ σαπίσῃ, καὶ εἶδε τότε τὸν πέπλον τῆς νεκρῆς, τὸν ἐπιτάφιον, ἄθικτον, τὸν νεκρικὸν στέφανον ῥαντιζόμενον καὶ τώρα ἀκόμη μὲ τὰ παρθενικά δάκρυα τῆς ἀγνώστου κόρης, ἣτις τῇ ἐδίδεν τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, καὶ ἣτις τώρα ἐδίδεν εἰς αὐτὸν τὸν πρῶτον ἀσπασμόν μὲ τὰ μάτια της, τὰ γλυκύτερα τῶν χειλέων της, τὰ ἀψευδέστερα τῆς λαλιᾶς.

Ἡ παράστασις ἐτελείωσε μὲ θυελλώδη χειροκροτήματα· τὸ ἄσμα ἐσίγησεν, ὁ κόσμος διελύθη θορυβῶδως, ὁ πλοῦτος ἠφανίσθη, ἀλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπεσκέασε, τὰ ἐξιδανίκευσεν ἡ ἀνάμνησις τῶν ὀφθαλμῶν ἐκείνων, οἵτινες δι' αὐτὸν ἦσαν ἄσμα καὶ κόσμος καὶ πλοῦτος. Καὶ τώρα τὸν συνοδεύει ἀδιάκοπα πλέον ὁ πόνος τῶν ὀφθαλμῶν της, μία καλосύνη τῆς ὁποίας εἶχε τόσην ἀνάγκην ἡ ψυχὴ του, ἡ ζητοῦσα μίαν ἄλλην ψυχὴν διὰ νὰ κατοπτρισθῇ εἰς τὰ βάθη της, νὰ ἐκμυστηρευθῇ τὸν πόνον τὸν φλέγοντα τῆς ἀγάπης, ἣν ἐγέννησε ἄλλος ἀλλὰ γλυκύτερος πόνος καὶ νὰ ἀνταλλάξῃ εἰς τὸν κόσμον τοῦ πνεύματος ἓνα αἰθέριον μυστικὸν ἀσπασμόν πίστεως καὶ εὐγνωμοσύνης.

.....

Ἀργά, ὅτε ἐπανήλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἀνεμνήσθη ὅτι ἡγάπα ἄλλην. Δύο φλόγες ἔκαιον ἐν τῇ ψυχῇ του καὶ ἐνῶ ἐνεκολλοῦτο τὴν θλιβεράν ὄψιν τῆς ἀτυχίας, διέκρινε γελῶντας πονηρότατα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἄλλης, πρὸς ἣν χθὲς ἔτι ὤμνυε πίστιν.

Ἡ ψυχὴ του κυμαινομένη ἐζήτει ἔρεισμα. Καὶ ἔθαπτε πάλιν τὴν εἰκόνα τῆς μελαγχολικῆς φίλης του, καὶ παρεδίδετο εἰς τὰ σκανδαλώδη παίγνια τῆς ἄλλης, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ ἔρως ὑποθάλλει τὴν ἀπιστίαν, ὅπως πάλιν τὸ δάκρυ τὸ ἄφρονον εἶναι ἡ φλόξ τοῦ ἔρωτος,

Ἡσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ κλαύσῃ.

Ἀδύνατον.

Τὸ θέατρον καὶ τὸ νεκροταφεῖον! Τοὺς γέλωτας τοῦ πρώτου ἐξεπροσώπει ἡ νέα του φίλη.

Τὸ ἄλλο, ἐπρόδιδε τὸ βλέμμα τῆς παλαιᾶς ἀγνώστου φίλης.

Καὶ ἐπροτίμησε τὸ πρῶτον.

Ὅταν θὰ ζητήσῃ τὸ δεύτερον, ἀλλοίμενον! θὰ εἶναι ἔσως πολὺ ἀργά.

Δ. Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

